

Ville-Juhani Sutinen

El-
KENENKÄÄN-
MAA

ntamo

EI-KENENKÄÄN-MAA

© 2015 Ville-Juhani Sutinen

ISBN 978-952-215-553-5

ULKOASU

Make Copies

VALMISTAJA

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2015

ntamo

www.ntamo.net

Ville-Juhani Sutinen

EI-KENENKÄÄN-MAA

ntamo

KÄYTTÖOHJEET

KUVAUS:

Liu'utettava palapeli, toiselta nimeltään mosaiikkipalapeli, on peli, jossa kokoajan on siirreltävä rajatussa tilassa (esimerkiksi alustan päällä) olevia tasareunaisia paloja käytettävissä olevia reittejä pitkin saadakseen aikaan kokonaisuuden.

Toisin kuin klassisessa palapelissä, liu'utettavassa pelissä palat ovat valmiina alustalla. Kuvio ei silti ole yhtenäinen, vaan palat ovat väärässä järjestyksessä. Tärkeä osa ongelmanratkaisua on löytää oikeat siirrot ja niiden avaamat tilaisuudet kuvan hahmottelemiseksi. Yhden palan paikka on tyhjä, mikä mahdollistaa palojen keskinäisen sijainnin muuntelun.

Mosaiikkipalapelejä operoidaan kaksiulotteisesti, vaikka siirrot tehdäisiinkin yhteen liitetyillä tai kolmiulotteisilla kappaleilla. Jotkut peleistä ovat siis mekaanisia. Mekaaniset kiinnikkeet eivät kuitenkaan ole välttämättömiä, sillä osat voivat olla myös täysin irrallisia paloja, joita on liikuteltava pelin sääntöjen mukaan.

Erilainen versio mosaiikkipalapelistä on peli, jossa ei ole tyhjää lokeroa, ja yhtä palaa siirrettäessä se korvataan toisella. Tällöin peli etenee käytännössä kahden palan keskinäistä paikkaa vaihtamalla.

TEHTÄVÄ:

Leikkaa sananeliöt irti paperista ja aseta ne satunnaiseen järjestykseen tasaiselle alustalle (kuten pöydälle tai lattialle) kahdeksaan päällekkäiseen riviin niin, että jokaisella rivillä on viisi sananeliötä. Koska tässä mosaiikkipalapelissä ei ole tyhjää ruutua, peli etenee kahden palan paikkaa vaihtamalla. Kun kuva tulee valmiiksi, sekoita sananeliöt ja aloita uusi peli.

IHOMUURI

SATU SOTA

LONKKAONKALO

LIEMIKUUTIO-
TANSSI

KUUTIO-
KADOTUS

AATEJOUSTO

RINTAKIRJAIN

SANAMUURI

VASTAHEIJASTUS

PILVIVUOTO

LAVASTEPYGMII

LENTOPOSTI

MUISTOKIVI

PEILIPINTAOPAS

ELOKUVA-
KUOLEMA

SUKUPUOLIKAS

SOKERIBALLADI

SOITTORASIA

LASIMUURI

ALAMAAILMA

NÄYTTELYELÄIN

PUNAKARHU

PROPAGANDA-
KOTTIKÄRRY

NAAPURISOPU

ULKOLUMO

RAMPAIKKUNA

BUNKKERIAVIO

PAKOSARJA

MUOTIKAPINA

RETINA-
KUULUSTELU

KALVO-
OKKULTISMI

VIHOLLISLEMPI

MEDALJONKI-
AIKATAULU

EUROOPPA-
OIRE

HEVONMULKUT

KAASUPUTKI

METAPUHELU

TAKA-ANANAS

HUVIPUISTO

KORUMUURI

1.

Ja Franz ryhtyy tutkimaan kaupunkia kuin koira, joka on kadottanut haistamansa jäljen. Minkälainen tämä valtava kaupunki loppujen lopuksi onkaan ja millaista elämää hän on siellä elänyt? Ja kuinka monta erilaista elämää?

ALFRED DÖBLIN

Matala seinä täynnä mainoksia. Tai oikeastaan se ei ole mikään seinä, vaan kadulle kaadettu reklaamipylväs, joka halkaisee koko mantereen. Kuin sikarin mallinnus, paksu, tai kuin elefantin irronnut jalka, johon on liimautunut sanomalehtien sivuja ja ilmoituksia. Se jakaa kuva-alan kahteen osaan, näkyvään ja kätköön jäävään, makaa keskellä katua, kadusta ei saa kunnolla selvää. Kuva on kyllä tarkka mutta hivenen toispuoleinen, sumenee vasenta reunaa kohti ja muuttuu ennen pitkää miltei hahmottomaksi. Lopun voi vain kuvitella. Varsinaisen kuva-alan ulkopuolelle jäävästä osasta kenelläkään ei ole tietoa; on asioita, joita ei ole tarpeen ymmärtää. Rakennusmestarien vaakaat harkot, niiden jyrkät kulmikkuus suhteessa pylvään halkeilleeseen turpeuteen. Kuin sankarin leuka, mutta sankareita ei täällä ole. ”Hoidata hampaasi Schmidtin klinikalla! Koloniestr. 4.” Se makaa keskellä tietä kuin oksaton lehmus, kaatunut, tai kuin ulkopinnaltaan hienoisesti särkynyt suunnaton huulipunahylsy. Pylvään kylkeen liimattujen mainosten sekä rakennusten seinillä riippuvien kylttien hillitty tyyli on harmillisesti turmeltunut kaupunkia hiljattain koetelleen onnettomuuden johdosta. Kansalaisten hahmot muuttuvat taivaanrantaan kohden aavemaisiksi, mutta kulkevat niin kuin ei mitään. Ei mitään? Kaikki on jo ohi tai kaikki on vasta alkamassa. Barrikadi on jäänyt jakamaan katua talousmakkaran lailla kuin elefantin irronnut jalka, eikä kukaan huomaa sitä enää, kohteliaisuuttaan. ”Uusi kinofim kokem heti!” Aivan kuvan vasemmassa laidassa eräs varma liike, jonka sulkimen naksahdus tai kenties kuvaajan vapiseva käsi on puhaltanut tavoittamattomiin. Usvan etäisyys. Historia se siellä kulkee. Emil Sann. Usvaa se ei ole, aikaa vain. Mutta katu tuntuu jatkuvan loputtomiin, eikä sen nimestä saa selvää, mikä osaltaan tietenkin lisää ehtymätöntä loputtomuuden tunnetta, mysteerin pysyvyyttä. Silkipytty, mutta huomattavan matala. Sieltä ei vedetä jänistä, vaan valkoinen härkä. Mukulakivikadun hellämie-linen, kumpuileva kovuus. Voi kuvitella kaakkien kovat kaviot sitä vasten. ”Niedermannin troppi. Auttaa syyliin, ajoksiin, jne. Apoteekki Alt-Moabit.” He ovat kaikei lymyilleet pitkällään kaatuneen mainospylvään takana, kivärejä hyväillen. Kuin sikarin mallinnus, paksu, tai kuin elefantin irronnut jalka. Se jakaa kuva-alan kahteen osaan, näkyvään ja kätköön jäävään, makaa keskellä katua, kadusta ei saa kunnolla selvää. Taistelijat ovat suojautuneet riekaleisten mainosten taakse. Ne erottavat ihmisiä toisistaan. Sieltä he ovat katsoneet kauas, kohti jotain epämääräistä tulevaisuutta, johon linssi ei kurotu; katsoneet lähelle, kohti liisterinsitkaita, ratkenneita reklaameja, jotka tekevät kauppa merkittävistä tuotteista ja järjestävät maailman paremmin

kuin yksikään ase tai aate. ”Ennustuksia & selvännäköä, tietäjätär Carmen X. Greifswalderstr. 37.” Rakennusten kelmeä seepiasulo, niiden uhkeat mut-
 ta kolkot rinnat. Kaupunki, petetty rakastajatar. Sisäpiha jossain harkkojen
 kovan kangastuksen takana, korkealta ilmasta kuin korupesä. ”Taiteilijain
 tarviki...” Sanan loppu peittyy makkaran kaareen tai sitten loppua ei ole
 alkuunkaan. On asioita, joita ei ole tarpeen ymmärtää. Lyhtypylväiden kie-
 muraiset kaulat kuin katujen kylkiluut. Niistä riippuu kuvan taustalle jääviä
 ennustajan kristallipalloja. Sitten se sama silinteri, mutta matala. Ei jänistä.
 Ei kyyhkystä. Ei mitään. Vain näkymätön härkä. Lyhdyt on sammutettu, on
 päivä. Kenties yksi syksy. Puiston häpykarvat aaveen vasemmalla puolella
 miltei kiusallisen tarkkoina liikkeen epämääräisyyteen nähden, tismalleen sii-
 nä, mistä otos on joko leikattu tai rajattu. Se synkkenee itää kohti; maisema.
 Ei jänistä. Ei kyyhkystä. Ei mitään. Ilmeisesti mainospylvään sisällä on ollut
 painona soraa tai hiekkaa, sillä sitä valuu halkeamista. Härän kivettyneitä
 kyyneliä sen palattua merten toiselle puolen. Railot ovat syntyneet, kun pyl-
 väs on kaadettu barrikadiksi keskelle katua. Kuin sikarin mallinnus, paksu,
 tai kuin elefantin irronnut jalka, johon on liimautunut sanomalehtiä. ”U-
 Bahn aik lu maanala nu 1920.” On asioita, joi-
 ta. He ovat ampuneet ja suojautuneet, suojautuneet ja ampuneet, katsoneet
 vuoroin sumeaa tulevaisuutta iiriksen ulottumattomissa, vuoroin repeytyneitä
 mainoksia niin lähellä, että ne ovat näkyneet kahtena heidän silmissään. Ja-
 kavat ihmisiä toisistaan. He ovat katsoneet silmiin, mutta eivät ole nähneet.
 Jalkakäytävän reuna kuin matala kynnyks, turvapaikka kehityksen tieltä,
 jonka keskelle metallimakkara on suistettu kuin hylätyn rakastajattaren huu-
 lipunahylsy. Mainospylväs, jätin sormi. ”Lamppuja kaikil...” Tai jotain: joko
 teksti on kulunut tai filmi suttuinen. Mukulakivien saumat kuin nyörivyyhti,
 kangas, joka erottaa kaupungin mullasta. Kaihtimet kiinni.

SE MUODOSTUU TOISIINSA kiedotuista lankasilmukoista. Ja iho-kin on eräänlainen seinämä, okaat, jyväset ja marras sullottu orvaskeden ja tyvikerroksen väliin kuin jokin mekanismi. Kananlihaksi sitä kutsutaan. Reisien autiomaan, nahan manner, jossa näkyy arpia ja painaumuksia, ja jonka kamara kasvaa pieniä kukkuloita kuin jokin terävä pyrkisi useasta kohdasta pois. Kochin basillien Alpit, ihmisen saumattomuus. Ulos tai sisään on hankala päästä. Pinta on siinä tarkoitusta varten. Trikookangas muodostuu toisiinsa kiedotuista lankasilmukoista; salaperäinen kirjoitus, joka on tiivistetty niin pieneen tilaan, että sen voi nähdä ainoastaan mikroskoopilla tai lukea sormenpäällään sillä tavoin kuin sokeat lukevat. Kukaan ei sano mitään, on aivan hiljaista niin kuin käden tартtuessa kameran kampeen. Kankaan koukerot lomittuvat kuin savu painokuvissa. Jalan ja trikoon väliin jää häviävän pieni tila, hahmoton ja mittaamaton tyhjyys, joka eristää ihon ulkoilmasta. Lämmittää. Tulkitta reisien ylle punottua proosaa. Trikoot myötäilevät raajojen muotoja, mantereet ovat joskus olleet yhdessä, mutta nyt niiden keskellä on mittaamaton tyhjyys, kankaan ja ihon välillä.

Conrad V. kiskoi mustia housuja ylleen kuin olisi potkinut näkymätöntä riivaajaa sukukalleuksille. Laimea celsius, kierteille kiskaistu tuulen repale Euroopan yllä. Ilmanpaineen rohkea trokee, pitkä ja lyhyt tavu. *Tik tak*. Sitten putoaminen. Tuntui, ettei ihon ja kimmoisan kankaan väliin jäänyt ollenkaan tilaa. Mutta jotain siellä oli, edes jonkin poissaolo. Jos sisään olisi pumpannut ilmaa kevyempää kaasua, ja jos saumat vain olivat tiiviit, hän olisi muuttunut ilmalaivaksi ja leijaillut tiehensä välinpitämättömänä, turtana ja onnellisena. Mutta trikoot oli saatava jalkaan, maskeeraus valmiiksi, sillä ohjaaja odotti jo kuin pyöveli, eivätkä pyövelit pidä odottelusta. Heidän on päästävä hoitamaan tehtävänsä ennen kuin tulevaisuus on täällä. Kylmyys tunkeutui hitaasti kankaan ja ihon väliin, tyhjään tilaan, vatkautui ja jäi vellomaan kuin sakea meteli, jota ei saanut millään pois korvista, sillä se sijaitsi syvemmillä, vuoren sisällä luolassa, josta hennot kaasut ja lauhat ilmapirrat kihosivat samalla tavalla kuin hiki kihoaa iholle jostain ihmisen umpiosta. Conrad V. oli vankina mustassa asussaan, omassa peilikuvassaan pukeutumispyödyksen äärellä. Tarinan sisällä.

Kamarin avara ratto, kuvastimen karmiin kiinnitetty pulleita hehku-lamppuja kuin tiettyjä sammuneita päärynöitä. Keskellä potretti. Seinät pusertuvat yhteen kuin kaksi aikaa, enkeli ja kotka kumartuvat suute-

lemaan toisiaan joskus sodan jälkeen. *Smak!* Kuuluu räsähdys, tarinan kela alkaa rullata. Emil Berliner pani totisesti ihmiset pyörälle päästään. Ei riittänyt, että hän keksi gramofonilevyn, jonka pintaan musiikki saatettiin kaivertaa valleina ja niiden välisinä polkuina, vaan hänen oli lisäksi kehiteltävä moderni helikopterin moottori. On jokin tärkeä vuosi, ja kaikkien on kiiruhdettava kammesta käännettyinä, jotta näkisivät, mitä kelmu nuolaisee sisäänsä ennen kuin päivä on uurastanut loppuunsa, juna saavuttanut pääteaseman. Kaupunki soi. Herra Veidt sonnustautuu trikoisiin asuntovaunussaan. Ympärillä lavasteet ja niihin maalatut varjo-ornamentit, jotka taipuvat ja vyyhteytyvät kuin yhteen kietoutuneet lankasilmukat, mosambikilaisiin simpukoihin upotetut fröökynöiden turpeat hymyt. Kuvitellun kylän laidalla valkea järvi ja sitä vuoraava jääpeite, sulava peili.

Hän astui lautaseinäisestä vaunusta lypsyjakkaraa muistuttavalle pienelle pallille, laski mustan tossun verhoaman vasemman jalkansa pehmeään, kylmään maahan, sen vakaaseen mutta alati petolliseen pintaan, josta huokui seikkaperäisiä turmioita, ikaikaaisia muistoja ja kaikkea muuta sellaista, mistä on parempi pysytellä visusti vaiti, jos on kiinnostunut elättämään perheensä, tekemään osansa kansakunnan eteen, tilittämään markkansa, maksamaan horkkansa, perustelemaan tillikkansa, kumoamaan vallan tai tuskailemaan muuten vain kaikkien keveiden arkipäiväisyyksien otteessa kuin kiristävässä vaatteissa, joiden läpi tihkui tammikuun viileyttä hänen iholleen. Oikea jalka seurasi uskollisesti perässä, kunnes kävely tuli luonnostaan kuin rukous tai tunnustus. (”Minä tein sen, herra konstaapeli! Minä!”) Conrad kulki trikookangas venyen Lil D:n vaunun ohi kohti tilapäisrakennusta, jossa maskeeraus hoidettiin hyvän valon vuoksi joko varhain aamulla tai alkuillasta. Viri puserisi koruttoman parkaisun hormista, tuuli pursusi suttuisina kuiskeina, graafinen juotos.

Jos sen näkisi Zeppelinin ilmalaivasta: sykkyräinen kaupunki, josta hermosolun lailla säikeen varassa riippuva kylä. Ja sen laidalla aidoin rajattu toinen kylä kuin paljastunut salaisuus. Jotain mitä ei pitäisi. Mutta eivät Berlinerin puuhut olleet mitään siihen verrattuna, kun Eldridge R. Johnson hoiti kiekon soimaan sylinteriä sileämmin, ja pian kaikki oli selvää kuin kaksipuolinen kaiverrus, seinämiä kaikkialla, kapeita mutta suoria labyrinthteja, joita neula samoaa ikuisesti läpi historian etsien kadotettua rakastaan ja kiekuen mennessään junan lailla. *Huiiit!* Tیره-

tööri Robert W. soitattaa musiikkia kohtausten taustalle, ”tunnelman luomiseksi”, kuten hänellä on tapana sanoa. Ryhmä valmistautuu, ja kauempaa, vaikkei enää ilmalaivan hytistä saakka, voi nähdä, kuinka Weissenseen laitamilla on käynnissä mustiin sonnustautuneiden klaanilaisten soidintanssi kömpelöiden koneiden kanssa: telineiden kurjenkaulat, tikapuiden hermostot ja kameroiden kimmeltävät kameekorut metsän siimeksessä. Ja se kaikki jatkuu kuin päivä. Ei pysy aloillaan. Trikoot kiristävät. Silti kankaan ja ihon välille jää tyhjä tila, samanlainen kuin medaljongin suljetun kannen alla oleva kuva – eikä koskaan tiedä, näyttääkö tyttö kieltä, irvistääkö vai jatkaako aran hymynsä nykyisyyttä.

Maskeeraaja oli sonnustautunut raskaaseen valkeaan puuteriin ja mustattuihin silmiin kuin riutuva art nouveau -panda – niitä tusinatyttöjä, jotka haaveilevat filmitähden urasta, mutta päätyvät lopulta kuuramaan ohjaajan apulaisen nykäisemän äpäran ripulia vuokrahuoneensa lumoavassa hunningossa. ”Ah, herra V!” naikkonen hihkaisi himokkaasti, upotti sutinsa valkoiseen jauheeseen ja alkoi huutoa näyttelijän kasvoja kelmeiksi kameran vaatimuksia varten. Sinkkiokside ja kaoliini kimpoilivat huiskun suhinan säestäminä hiukkasina; ihon ja puuterin väliin jäi millimetrin murto-osan tyhjiys, se hetki, jolloin kuva painuu kalvolle. Nyt nyt nyt nyt (16 / sek). *Tik tak tik tak*. Herra Conrad V., sankari, istui silmät ummessa tuolilla ja tunsii maailman liukuvan yltään, laskostuvan jalkoihinsa.

Sellakkaa ja puuvillaa, metritolkulla kiertyvää käytävää, joka kiekuu junan lailla. *Huiii!* Tai niin kuin kaikki urat ja rakoset katujen pinnoissa olisivat tosiasiaassa ääntä, tuntematonta meteliä, joka vain odottaa suuren neulan raapaisua. Mustan neulan, jolla on valkoinen pää. Täältä on mahdoton paeta. On niin monia esteitä, näkyviä ja näkymättömiä, liik kuvia ja aloillaan pysyviä. Ei voi muuta kuin piiloutua niiden keskelle. Linnuilla on ontot luut, yhteen kiedotut seinämät, kevyet lentää, raskaat kuolla. Ne täyttävät hitaan taivaan välimerkeillään, kirjoavat sen kanteen omat vuorosanansa, joissa ei ole päätä tai häntää, vain parin sulkakynän verran pyrstöä. Robert W. seisoo vaihtumattomien varjojen koristekuvioiden edessä paperille prantätty käsikirjoitus kourassaan ja odottaa. Elämä on valmis alkamaan, todistamaan itsensä tapahtumalla kaikkien silmien edessä. Grünbaumin kabareelaulut panevat vauhtia nuoriin ja pateettisiin komeljanttareihin, Robert uskoo. Hän nappaa hennon kui-

tukiekon seinämineen ja käytävineen nassakastaan, kattaa lautaselle ja virittää jousen –

*Ich kenn' doch fast sämtliche Lebensrätsel:
Ich weiß, wozu der Bäcker macht Brezel,
Und warum er sie macht, und wieso er sie macht,
Und wie viele Gestirne man sieht bei der Nacht*

Äänet kaivertuvat urien uumenista, katujen katakombeihin säilötty laulu. Musiikki kiertää, kaupungin kokoinen pretzel, paisuu ja pakkautuu korvakäytäviin. Terävimmät nuotit kimpoilevat, jäävät kiinni seiniin. Karnevaali on valmis kuin korttitalo, elämä silkkaa komppaa ja kompastelua, vitkastelua rappion rataverkon varrella. Ja hän, tirehtööri W., eräänlainen leipuri itsekin, vaivaa elämän arkisen massan sellaiseen muotoon, että se lumoa Marmoripalatsiin markat kätösissään päistikkaa pelmähättävät uroot ja neidot, ison karhun tähtikuviossa sinne tänne sinkoilevat jäiset tähtöset. Kamera kuin keskustorni, jonka toisella puolella hän, toisella kaarti ilveilijöitä, ja kaiken keskellä musta alusta, vaikutelmille altis.

Puuterin pilvet ihon hienonhienoissa tähtihuokosissa, sumun cumuluset sierainten katakombeissa ja hiusrajan kupolin juurella. Conradista tuntui kuin hänet olisi muurattu hitaasti eroon muista ihmisistä – ei mitään sen vaarallisempaa, hän punnitsi, vain vuosisadan varhaisuutta ja niin edelleen, ripe rotevaa Preussia sen hajotessa kartan keskelle kuin roiske matressiin, keltuainen mustalle valurautapannulle, jonka alla ei leimua enää liekkiä. Siitä huolimatta jokin oli vähitellen tekeytymässä, ilmaantumassa esiin, aivan kuin maalikerros ja toisiinsa kiedottujen langasilmukoiden muodostama kangas ihon yllä olisivat muuttaneet häntä. Salakirjoituksen eriste. Hän oli rapattujen seinien välissä: ei vielä jotain toista, muttei enää myöskään Conrad V., kaksikymmentäkahdeksan, näyttelijä ja näppärä savukkeenkäärijä, joka piti tulitikkujen rikin tuokusta ja raakapuisten lattioiden lämmöstä paljaita ja karkeita jalkapohjia vasten iltaisin, kun lyhdyt syttyvät vuokraloukoissa ja ensimmäinen tili-laikku ilmestyy pöytäliinaan, enkelin valuttama siemen.

”Tarkistakaa portti”, huutaa Robert W. kuvauspaikalta. Kuvien kappellimestarin kädet muokkaavat maailman hopeahalidin mukana haihtuvaksi, ja jälleen alkaa mustien figuurien kompasteleva tanssi koneiden kanssa. On teeskenneltävä olevansa joku muu. On mentävä aivan

keskelle, jokaisen nähtäville, ja oltava silti kuin ampuma-aukon takana, korun sisällä. Ei ole muuta mahdollisuutta; ei muuta elämää. Ympyrä hyörii, aamu panee parastaan kuin höyryävä pata. Holstenwall on somistettu pari kilometriä pääkaupungin ulkopuolelle. Sen kantama sitkeä muisto lapsekkaasti uhkaavista karnevaaleista, kun naamiot eivät vielä ole valmiit ja riippuvat kuivumassa kortteerin ainoalla aurinkoisella seinällä. Lavasteet, viimeisten alkuasukkaiden kylä piirityksessä. Välineet viritetään, mekaniikka pystytetään vasten luontoa. Kiemuraiset seinäpaperikuviot. Voi vain kuvitella, kuinka kahden linnin väliin pyydystetty neulanen kertautuu: se ei pudotessaan tiennyt päätyvänsä ensin puukirstuun, kirstusta kisällin hihaan, kisällin hihasta kohtalokkaan kätteilyn tuloksena herra W:n hansikkaaseen, sieltä välineistöä valmisteltaessa linssiin, jossa se nyt sojottaa kuin huutomerkki.

Conrad V. siristeli silmiään maalihiukkasten tähtitaivaan alla Luomien valkeuden ylle silattiin paksu musta kerros ikään kuin valtioiden rajat olisi vedetty maan kamaraan juuri sille kohdalle, missä ne ovat kartoissakin. Hän etääntyi edelleen, katseli aineettomien kulissien tekeytyvän käden käänteessä kaikkien äskettäisyyksien eteen, sillä vaikka maskeeraajattytty käsitteli vain hänen pintaansa, todellinen muutos tapahtui jossain syvällä sisällä, pään Tiefin haudassa, johon hän vajosi ihailijakuvansa sisään. Hän tunsii olevansa maailman ulkopuolella mutta samalla itsensä ulkopuolella, jopa jotenkin ulkopuolella ajasta, sillä vaikka hän hahmotti menneisyyden, nykyhetken ja tulevaisuuden, hänestä tuntui kuin ne olisivat olleet lavasteita, joiden keskelle hän oli joutunut satimeen vailla kosketusta muihin, mihinkään. Ja siellä, hänen ulkopuolellaan, kaupungin mekanismi pyöri, eikä kukaan voinut pysäyttää enää. Se oli painokone, joka syytämisen sijaan nielaisi kartat kuin mahtava mankeli, tahreri ne ja jätti jälkeensä tyhjyyden, jonka keskelle astui unissakävelijä.

Äänet puuroutuvat, muuttuvat sankaksi rokaksi, josta on mahdoton hahmottaa merkityksiä, yksittäisiä sanoja. On vain massaa, sumeaa humusta, josta pitäisi pysytellä erossa, jotta ei sotkeutuisi siihen ja tuhrisi itseään pahemmin, mutta joka kuitenkin kutsuu luokseen, viettelee kulkemaan halki sanojen ja lauseiden lipevän juoksuhiekan. Eikä koskaan

tiedä löytääkö itsensä toiselta puolelta vai pohjasta. Kaikki kihelmöivässä odotuksen tilassa. Kuin kaalikeitto juuri ennen ensimmäistä kuplaa. Se ilmestyy, puhkeaa ja. *Plops!* Elää vain hetken. Vanha ohje kuuluu: mitä enemmän tempoilee, sitä syvemmälle vajoaa. *Plops! Plops!* Mutta joskus ei vain voi olla. Ohjaajan varjo lankeaa lavasteisiin maalattujen varjojen ylle, eikä niitä erota toisistaan. *Plops! Plops! Plops!*

Viime vuonna hän oli näytellyt homoseksuaalia ja siitä oli noussut kohu. Valkoinen puuteri tyyntyi, mustat viivat oli vedetty. Maailma oli valmis tapahtumaan. Trikoo ja iho kävivät kamppailua väliin jäävän tyhjän tilan kanssa; kaikki kiristyi. Magnus oli pyytänyt hänet siihen rooliin, hentokasvoinen ja kaita kuin nuori neito, juuri se oikea. *Anders als die Andern*. Siitäkö se kaikki oli saanut alkunsa, vai nostettiin ke neula uralle jo joskus varhaisempina vuosina, kun hän äitinsä lempeän pyynnön saattelemana ryömi kylmän tulisijan sisään ja etsi piipusta tunkosta, joka oli edellisiltana pölläyttänyt harmaan savun sakean pumpulin viidentoista neliömetrin huonetilan hurskauteen, jossa perhekunta joskus ventti vuotta sitten suurusti suurta sotaa kuin laihaa kastiketta ja Schwarzin mahtava kynä piirteli kartiollaan signeerauksia Tempelhofin taivaalle? Savupiippu oli tuntunut ahtaalta, kivi sulkenut maailman. Vain kaukana korkealla pieni Conrad oli nähnyt kaistaleen taivasta, ja sitä hän saikin katsella useamman tunnin juututtuaan seitsenvuotiaan karmeistaan tulisijan kovaan sydämeen kuin kasvokuva korun kultaisen kannen alle lohdulliseen yksinäisyytensä. Ja niin kuin medaljongeissa piilosta peuhaavat neidit kaipaavat herroja avaamaan ovensa, niin myös Conrad V. oli toivonut äitinsä laskevan hänet pois heidän talonsa hormista, josta savu ei mahtunut ulos eikä hän sisään. Mitä pidempään hän siellä oli, sitä kauemmas taivaalle ja avaruuteen hän näki. Kiertoradat ja magnetismi. Planeettojen reitit kuin mustat urat. Hän erotti sen kaiken, näki ison karhun telmivän valkoisen härän kanssa. Kaikki valmista? Conrad V. nousi tuolilta, kiitti maskeeraajaa, joka sinkoili hännysteleviä adjektiiveja kömpelön imartelevasti, vaikka tiesi, ettei koskaan pääsisi kinonäyttelijäksi, vaan jäisi siivoamaan ensi-illan jälkeisiä savukkeita, sinisiä irtosulkia, sussujen sylkijälkiä ja sukkanauhuja jonkun unohtuneen kabareen kolkkaan takahuoneeseen.

”Missä Conrad on?” kysyi ohjaaja. Hän seisoi valkoisen gramofoninsa vierellä kuin vastahakoinen sulhanen. ”Valo on paras mahdollinen.”

”Maskeerauksessa, tulee pian”, vastasi ääni, joka ei kuulunut kenel-

Ei-kenenkään-maa on samaan aikaan yksi tarina ja viisi tarinaa 1920-luvulta lähitulevaisuuteen, tohtori Caligarin kabinetista hylättyyn huvipuistoon. Romaani käsittelee ihmisten ja maailmojen välisiä rajoja, saumoja, jotka paljastavat jotain olennaista. Koska historia toistaa itseään, lukija voi koota tarinoiden harkot muuriksi missä järjestyksessä haluaa. Niitä kaikkia yhdistää yksi piste kartalla, Berliinin kaupunki.

Ville-Juhani Sutinen on kymmenkunta teosta julkaissut kirjailija ja kääntäjä. ***Ei-kenenkään-maa*** on hänen toinen romaaninsa. Se on itsenäinen kokonaisuus, mutta edustaa samaa esteettistä jatkumoa Sutisen edellisen romaanin ***Tornin*** (ntamo 2013) kanssa.